

MODERN DENEMELER 5

AŞI

Modern Denemeler 5: Aşı
25 Mayıs – 26 Ağustos 2012
SALT Galata, Açık Arşiv
Araştırmacı / Mimar Aslıhan Demirtaş

SALT'ın, Türkiye'nin modernleşmesini farklı içerik ve ölçekteki üretimler üzerinden ele aldığı *Modern Denemeler* serisinin beşinci sergisi *Aşı*, 25 Mayıs'ta SALT Galata'da açılıyor. Sergi, ülkedeki akarsu havzalarının modern hidrolik yapılarla işlenmesi üzerinden Türkiye Cumhuriyeti tarihini inceliyor.

Aşı yapmak için iki bitki gerekir. Biri, kökü için kullanılır; buna “anaç” denir. Çiçekleri, meyveleri ya da yaprakları için tercih edilen diğer bitkinin ise sadece dalları kullanılır; bu da “kalem” olarak adlandırılır. Aşı yapmanın çeşitli yöntemleri vardır. Ancak özetle aşılama, makbul olan ya da arzulanan genlerin bir anaç bitkiye eklenerek çoğaltılması işidir. Makbul özellikleri nedeniyle seçilen ve çoğaltarak sürekliliği sağlanan bitkilere “kültivar” denir ve bunlar aşı kalemi olarak kullanılır. Başarılı bir aşılama için bitkilerin dokularının birbiriyle temas etmesi ve aşı bitimine dek her iki bitkinin de canlı kalması gerekir. Aşılama yoluyla meydana gelen birleşme yerleri, hiçbir zaman doğal olarak oluşan eklem yerleri kadar güçlü değildir; dolayısıyla, fiziksel anlamda zayıf noktalardır.

1930'lar Ankara'sında çıkan gazeteler, sık sık “yeni başkent modern rekreasyon alanları” olarak kentin “deniz” ve “kıyı”larını kutlayan makale ve fotoğraflar yayımlıyordu. O dönemde tarıma elverişsiz, kurak bir bozkır olan kent, bu “kıyı” ve “deniz”lerle aşılanmıştı. Bu aşılar, Türkiye Cumhuriyeti'nin modernleşme projesinin bir parçası olan modern hidrolik altyapı tesisleriydi: Atatürk Orman Çiftliği'nin sulama amaçlı rezervuarları (Karadeniz ve Marmara Denizi) ile içme suyu temini için

yapılan ve “Ankara'nın Boğaziçisi” olarak bilinen Çubuk Barajı.

“Modern” coğrafyanın modern projeleri, aynı zamanda Anadolu anaçlara aşılana Osmanlı kalemleriyle çoğaltılmış kültivarlar, yani Ankara'nın kıraç topraklarına nakledilen İstanbul'un kıyı coğrafyasıydı. Geçmişle bağları kesilmiş bu modern peyzajlar, öte yandan, eski başkent kentsel pratiklerinin yeni başkentte yeniden üretimini sağlamıştı. Ankara kültivarını çoğaltan 1930'ların münferit Nafia Vekaleti, 1950'ler boyunca bölgesel kalkınma planlarını geliştirecek birden çok bakanlık ve devlet kurumundan oluşan karmaşık bir makine üretti. Ankara kültivarı tüm ülkeye aşılandı. Bunun sonucunda, Anadolu ve Doğu Trakya'daki nehir yataklarında devasa ölçekte çoğalan kültivarlar, yayılıcı ve yabancı bir türe dönüştü.

Bugün Türkiye'de 700'ün üzerinde baraj gölü ve bir o kadar da aşı bulunmaktadır. Bu bağlamda hazırlanan *Modern Denemeler 5: Aşı*, Türkiye'de üretilmiş baraj gölleri ile onların atası olan Ankara kültivarlarını yeniden üretmek, aşının fiziksel gerçekliğini ortaya çıkarır. Uluslararası bir modern peyzaj ögesi olarak hidrolik dokuyu ele alan bir albüm, Ankara'daki ilk örneklerin fotoğrafları ve Fırat ve Dicle havzalarındaki baraj göllerinin fiziksel maketleriyle sunulan sergi içeriği, Türkiye'deki tüm göllerin kurumsal arka planı ile coğrafi özellikleri ve kapasitelerinin incelenebildiği bir veritabanıyla tamamlanmaktadır.

Basın iletişim
Ceylan Yüceoral
T +90 212 334 22 40
Basin@saltonline.org

Zeynep Akan
T +90 212 334 22 40
Basin@saltonline.org